

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

М. А. Лепський

“ 1 ” серпня 2017 р.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ГРОМАДІ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістрів

спеціальності 231 «Соціальна робота»

освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

Укладач: Бойко Г.В., к.психол.н., доцент кафедри соціальної філософії та управління

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної філософії та
управління

Протокол № 1 від “30” серпня 2017 р.

Завідувач кафедри

Т.І. Бутченко

Ухвалено
науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 1 від “31” серпня 2017 р.

Голова науково-методичної ради
факультету

О.С.Маліновська

2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 23 Соціальна робота	Вибіркова	
		Цикл дисциплін професійної підготовки	
Розділів - 2	Спеціальність 231 Соціальна робота	Рік підготовки:	
		1 -й	1 -й
Загальна кількість годин - 90	Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»	Лекції	
		16 год	6 год.
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 3 год	Рівень вищої освіти: магістерський	Семінарські	
		32 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		42 год.	80 год.
		Вид контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна робота в громаді» є формування системних теоретичних знань у магістрів про соціальну роботу в громаді, ознайомлення зі специфікою соціальної роботи в громаді, а також формування у них практичних навичок із застосування моделей та принципів соціальної роботи в громаді.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Соціальна робота в громаді» є:

- засвоєння закономірностей процесу становлення і розвитку соціальної роботи в громаді;
- ознайомлення зі специфікою соціальної роботи в громаді;
- формування уявлень про механізм соціальної роботи в громаді.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- основні поняття соціальної роботи в громаді;
- основні етапи у розвитку громади та моделі соціальної роботи в громаді;
- основні принципи роботи соціального працівника з громадами;
- основні методи досліджень громад;
- критерії сталості громади.

вміти:

- користуватися основними принципами діяльності соціального працівника у роботі з громадами;
- аналізувати результати досліджень громад та визначати напрямки работ из ними;

- використовувати основні форми діяльності соціального працівника у роботі з громадами;

Міждисциплінарні зв'язки. «Соціальна робота в громаді» як навчальна дисципліна має широкі міждисциплінарні зв'язки. В першу чергу, вона пов'язана з «Теорією соціальної роботи», оскільки досягнення бажаного результату неможливе без розуміння закономірностей соціальної роботи з різноманітними групами-ризиком, які проживають в громаді. Крім того, дисципліна має важливий зв'язок із курсом «Соціологія», який дає ґрунтовні знання про методи дослідження та закономірності розвитку великих соціальних груп, зокрема і громад, з курсом «Технології соціальної роботи», який дає важливу інформацію про соціальну роботу з різними категоріями населення груп ризику, представники яких є в громаді і являють собою основний предмет уваги в діяльності соціального працівника; з курсом «Психодіагностика» який розкриває методи дослідження особливостей сприйняття та поведінки представників громади, «Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах», який розкриває досвід інших країн у соціальній роботі з різними категоріями населення і громадою зокрема. Курс «Практикум з медіаторних технологій» дає підґрунтя для розуміння прийомів та методів у вирішенні конфліктів у громаді.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-практичні засади соціальної роботи в громаді

Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади.

Визначення громади. Різновиди громад. Територіальні громади та громади за інтересами. Приклади різних видів громад та їх особливості в сучасній Україні

Тема 2. Громада як об'єкт роботи соціального працівника.

Формальні та неформальні форми допомоги в громаді. Рівні роботи в громаді: базовий; робота місцевих агенцій або між агенціями. Домінанти соціальної роботи в громаді: надання послуг; активізація громади до участі у вирішенні існуючих проблем

Тема 3. Соціальна робота з організації громади.

Визначення характеристик громади. Інтенсивність зв'язків в громаді. Підструктури громади: 1) по сферах діяльності; 2) соціальна дія та взаємодія; 3) соціальні інститути та громада. Етапи роботи: налагодження стосунків в громаді; оцінювання ресурсів та потреб громади; планування цілей, завдань та пріоритетів; зв'язок з членами груп; консультування

Тема 4. Завдання і моделі діяльності соціального працівника в громаді.

Мета та завдання діяльності соціального працівника в громаді. Моделі діяльності соціального працівника в громаді. Модель локального розвитку. Модель соціального планування. Модель соціальних акцій. Актальність застосування різних моделей в сучасній Україні.

Тема 5. Організація та аналіз досліджень громади.

Дослідження громади: соціологічні опитування, соціально-психологічна діагностика, фокус групи у дослідженні громад. Аналіз результатів та приклад їх застосування у роботі з громадою. Сучасний досвід дослідження громад в Україні та Запорізькому регіоні. Перспективи досліджень громад.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	сам.роб.			л	с/п	лаб	сам.роб.	
						Інд. Завд (при наявності)						Інд. Завд (при наявності)
1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	
Розділ 1. Теоретико-практичні засади соціальної роботи в громаді												
Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади	18	2	4			8		18	2			16
Тема 2. Громада як об'єкт роботи соціального працівника	18	4	8			8		18		2		16
Тема 3. Соціальна робота з організації громади.	18	2	4			8		18	2			16
Тема 4. Завдання і стратегії діяльності соціального працівника в громаді.	18	4	8			8		18		2		16
Тема 5. Організація та аналіз досліджень громади .	18	4	8			10		18	2			16
Усього годин	90	16	32			42		90	6	4		80

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні підходи до розуміння громади	2
2	Громада як об'єкт роботи соціального працівника	4
3	Соціальна робота з організації громади	2
4	Завдання і стратегії діяльності соціального працівника в громаді	4
5	Організація та аналіз досліджень в громаді	4

Разом	16
-------	----

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні підходи до розуміння громади	4
2	Громада як об'єкт роботи соціального працівника	8
3	Моделі роботи соціального працівника в громаді.	4
4	Прийоми діяльності з активізації громади	8
5	Аналіз досліджень громад	8
Разом		32

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	
1	Сучасні підходи до розуміння громади	8
2	Громада як об'єкт роботи соціального працівника	8
3	Моделі роботи соціального працівника в громаді.	8
4	Закордонний досвід розвитку громад.	8
5	Завдання і стратегії діяльності соціального працівника в громаді.	10
Разом		42

8. Види контролю і система накопичення балів

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з дисципліни «Соціальна робота в громаді» включає:

1. Відвідування лекційних занять. При цьому оцінюється робота під час лекції (ведення конспекту лекції, відповіді на поставлені лектором запитання, постановка змістовних запитань студентом, які демонструють зацікавленість в матеріалі, що обговорюється які виникають під час проведення лекції, конспект усіх лекцій) – 1 бал.

2. Участь у семінарському занятті шляхом підготовки повноцінної відповіді на питання з використанням наукової літератури (застосування під час підготовки монографій, підручників, періодичних видань) – від 1 до 3 балів.

3 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

2 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції;

1 балів – поверховий виклад матеріалу;

1 бал – змістовне доповнення, з викладенням своєї точки зору;

0,5 балів – незначне доповнення;

0 балів – відсутність відповіді

3. Написання (або усна відповідь) контрольної роботи – до 12 балів.

4. Самостійна робота (розробка тестових завдань для самоконтролю знань; підготовка схем, таблиць, презентацій до тем курсу) до 20 балів.

Поточний контроль здійснюється у вигляді індивідуального опитування під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретних завдань.

Рубіжний підсумковий контроль проводиться по завершенні вивчення змістовного модуля у вигляді контрольної роботи або індивідуального опитування.

Оцінювання контрольних робіт:

0-12 балів – за контрольну роботу.

12 балів – повна змістова відповідь на всі завдання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

11-8 балів – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції;

7-6 балів – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;

5-3 балів – поверховий виклад матеріалу, слабе знання теоретичних джерел;

2-1 балів – короткий поверховий виклад матеріалу, нечіткі та місцями помилкові визначення понять;

0 балів – відсутність відповіді, роботи.

Підсумковий контроль проводиться по закінченні вивчення курсу з метою оцінювання результатів вивчення навчального курсу на завершальному етапі.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
1.	Самостійна робота	5	4	20
2.	Контрольна робота	10	2	20
3.	Семінарське заняття	4	5	20
Підсумковий рейтинговий бал				60

Система накопичення балів дозволяє врахувати, як поточну підготовку студентів до аудиторних занять, так і визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремого модуля.

Під час підсумкового контролю студенти мають можливість отримати 40 балів. В межах підсумкового контролю відбувається тестування в Moodle, яке максимально оцінюється у 20 балів, ще 20 балів студенти можуть отримати за виконання завдань під час заліку: 10 балів за 2 теоретичних питання (за кожне питання по 5 балів) і 2 практичних питання, в межах яких студенти мають продемонструвати навички вирішувати практичні завдання (проаналізувати актуальний стан розвитку громади, визначити форми роботи,

які мають бути використані для активізації громади, проаналізувати можливі методи роботи, що можуть бути застосовані для виявлення актуальних проблем та їх подолання, тощо)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	Зараховано
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Посібник з децентралізації у схемах та таблицях / Під редакцією Кузьмічової Н.Ю. – Київ, 2016 - 72 с.
2. Словарь-справочник по социальной работе / Под ред. Е. И. Холостовой. — М., 2000. — 424 с.
3. Социальная работа / Под общ. ред. В.И. Курбатова. — Ростов н/Д: Феникс, 1999. — 576 с. — (Сер. “Учебники, учебные пособия”).
4. Соціальна робота в Україні: Навч. Посібник / За ред. І.Д.Звереві , Г.М.Лактіонової. — К.: Науковий світ, 2003.
5. Соціальна робота в Україні: теорія і практика: Посіб. для підвищення кваліфікації працівників ЦССМ / За заг. ред. А. Я. Ходорчук. — К., 2001. — Ч 1, 2.
6. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник / За ред. Проф. А.Й Капської. К., 2004 — 352 с.
7. Теорії і методи соціальної роботи. Підручник під ред. Т.В.Семигіної, І.І.Миговича. — К., 2005. — 328 с.
8. Тетерский С. В. Введение в социальную работу: Учеб. пособие. — М.: Акад. проект, 2004. — 496 с.
9. Технология социальной работы: Учеб. пособие для студ. вузов / Под ред. И. Г. Зайнышева. — М., 2000. — 204 с.

10. Технология социальной работы: Учебник / Под общ. ред. Е. И. Холостовой. — М.: ИНФРА-М., 2004. — 400 с.
11. Тюптя Л. Т., Иванова І. Б. Соціальна робота (теорія і практика). Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К.: ВМУРОЛ “Україна”, 2004. — 408 с.
12. Холостова Е.И. Социальная работа: Уч. Пос. – 7-е изд. М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2010, - 800 с. Основы социальной работы: Учебник. – М.: ИНФРА-М., 2004. – 395 с.

Додаткова:

1. Сталий людський розвиток місцевих громад. – Наукові праці ВНЗ-партнерів Проекту ЄС/ ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» [укладачі М.А.Лепський, І.В.Дударєва], за заг.ред. М.А.Лепського – 464 с.
2. Введення у соціальну роботу / Семигіна Т.В. та ін. — К.: Фенікс, 2001. – С. 62.
3. Введення у соціальну роботу: Навчальний посібник / Семигіна Т.В. та ін. –К.: Фенікс, 2001. – С. 20.
4. Грига І., Іванова О. Досвід викладання соціальної політики і соціальної роботи в магістеріумі // Соціальна робота; теорія, досвід, перспективи. Матеріали доповідей і повідомлень Міжнародної науково-практичної конференції / За ред. І.В. Козубовської, І.І. Миговича. — В 2-х т. – Ужгород, 1999. – Т. 1. – С. 160.
5. Демидова Т.Е. Сравнительный анализ форм «работы в общине» в зарубежных странах // Российский журнал социальной работы. – 1997. – №2. – С. 156-157.
6. Кравченко Р. І. Соціальна робота з розумово відсталими. – К.: Віпол, 2001. – С. 91.
7. Лаврова Д.И. Современная концепция инвалидности//Медико-социальная экспертиза и реабилитация. – 1998. — № 2. — С. 5-8.
8. Майо М.К. Работа в сообществе // Практика социальной работы / Под ред. К. Хайвея, Т.Филпота. — К.-Амстердам, 1996. — С. 94.
9. Павленок П. Д. Теория, история и методика социальной работы. Избр. Работы 1991–2004 гг. – М.: Дашков и Ко, 2005. – 476 с.
10. Пейн М. Сообщество как основа социальной политики и социального действия// Взаимосвязь социальной работы и социальной политики. – М.: Аспект Пресс, 1997. – С. 44-50.
11. Рамон Ш. Західна і Східна Європа: соціальна політика і соціальна робота // Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред. Б.І. Полтавця. – К.: КМ Академія, 2000. – С. 8.
12. Симпкин М. Холистическое здравоохранение и профессиональные ценности // Динамика ценностей в социальной работе / Под ред. І С.Шардлоу. – К. –Амстердам, 1996. – С. 65.

13. Софій О., Клеманська Л. Громада — це... Деякі думки щодо курсу «Розвиток громади» (ІМГС) // Громадські ініціативи. — 2001. — №3.
14. Технология социальной работы: Учеб. пособие для студ. вузов / Под ред. И. Г. Зайнышева. — М., 2000. — 204 с.
15. Технология социальной работы: Учебник / Под общ. ред. Е. И. Холостовой. — М.: ИНФРА-М., 2004. — 400 с.
16. Тюптя Л. Т., Иванова І. Б. Соціальна робота (теорія і практика). Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К.: ВМУРОЛ “Україна”, 2004. — 408 с.
17. Холостова Е.И. Социальная работа: Уч. Пос. – 7-е изд. М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2010, - 800 с. Основы социальной работы: Учебник. – М.: ИНФРА-М., 2004. – 395 с.
18. Шират М. Руководство людьми в общине // Ломдим хэсэд: Бюллетень Санкт-Петербургского института социальных и общинных работников. – 2001. – № 5. – С. 5, 7.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 р.
<http://www.rada.kiev.ua>
2. Закон України «Про місцеве самоврядування» від 22.06.2000 р.-
<http://www.rada.kiev.ua>
3. Закон України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003 р.-
<http://www.rada.kiev.ua>

Погоджено _____
відділ з навчальної роботи
« _____ » _____

